

7.

A BUDAPESTI SZEMLE NEVELÉSÜGYI ÉS SZÉCHENYIRE VONATKOZÓ KÖZLEMÉNYEI 1933-IG.

Összeállította: Dr. JOÓ TIBOR.

Minden tudományos munkának bizonyos segédeszközökre van szüksége, hogy munkáját lehető tökéletességgel, teljességgel, erő- és időmegtakarítással végezhesse s így minél gazdagabb eredményt érhessen el. Ha a tudós az eszközöket készen találja s nem magának kell fáradoznia megteremtésükön, teljes erejével és minden idejével adhatja át magát igazi céljainak. Munkája ökonómiájának alapfeltétele a segédeszközök készentalálása. Az apparátusnak ez a fontossága a természettudományok, illetve a materiális műszerekkel dolgozó tudományok körében ma már hazánkban is teljesen önként értetődik és a kutató intézetek felszerelése elég gyakran még a személyi kérdéseknél is nagyobb súlyú problémája a tudományos munka intézményes szervezésének. Annál különösebb, hogy a szellemi tudományok mezején az apparátus szüksége alig-alig érett oly égetővé. A szellemi tudományok apparátusa elsősorban a bibliográfiai előmunkálatok s ezek bizony igen-igen gyenge lábón állanak nálunk.

Ami bibliográfia a magyar kutató rendelkezésére áll, az, egészen csekély kivétellel, több évtizeddel ezelőtt készült, tehát csak régi irodalmat ölel fel és csupán általános jellegű, a szakirodalmat kinek-kinek magának kell kiválogatnia. Ez, a szakbibliográfiák hiánya, szinte még az újabb irodalom feldolgozásának hiányánál is nagyobb fogyatékosága a magyar tudományos életnek. Ha valaki bármely kérdéshez fog, rengeteg időt, erőt és munkakedvet pazarol előljáróban olyan előkészületek megtételére, melyeket boldogabb körülmények között készen kellene találnia. S emellett még mindig egészen bizonyos lehet felőle, hogy az összegyűjtött irodalom nem lesz teljes s mindig számolnia kell azzal, hogy kutatásainak egyik vagy másik pontján felesleges munkát végez, mert valaki már azt a feladatot megoldotta s pusztán hiányos bibliográfia értesültsége folytán nem szerzett róla tudomást. Ilyen körülmények között aztán gyakori eset, hogy a kutató teljesen felmenti magát az utánjárás alól és úgy fog munkához, mintha a kérdésnek magyar előmunkálatai egyáltalában nem lettek volna.

Így pedig kontinuitás és tradíció tudományos életünkben nem

fejlődhet ki, pedig ez az alapja minden szerves, természetes, valódi WcTöTTianyösságnak. így csupa újrakezdés és elszigeteltség látványa tárul elénk. Ennek a lélektani hatása pedig felette lehangoló. Mett az úttörés kalandos kedve és büszke öröme csak addig lendíti az embert, míg az a hit él benne, hogy valóban utat tör, melyen mások jönnek majd utána, nem pedig akkor, ha tudja, hogy mint elődei nyomát, úgy az ő általa tört ösvényt is feledés lepi be.

Tudományos irodalmunk múltjának és jelenének bibliográfiai számontartása tehát nem pusztán a kutató munkát megkönnyítendő gyakorlati-technikai szükség, hanem távolabbi feladata is van: egyik alappillérenek kell lennie a valódi, szerves tudományos közéletnek. S nem tudjuk, ez a feladat nem fontosabb-e. Mindenesetre általánosabb és a nemzet életében feltétlenül súlyosabb érdek, hogy a tudományosság, mint a nemzeti élet egyik funkciója folytonosságot, tradíciót nyerjen, gyökereket bocsásson és így megszilárduljon, s az öntudatosan közös munka folyamán bizonyos nemzeti jellemet öltjön. A magyar tudomány határozott *szelleme* csakis úgy fejlődhet ki, ha múltjának és jelenének mozzanatai állandóan jelen lehetnek művelői tudatában és az ilyen közszellem kifejlődéséhez múlhatatlanul szükséges dialektikus korrespondencia lehetősége megvan. Ennek a kérdésnek a gyakorlati megoldása pedig mindenekelőtt a bibliografikus számontartás, mely hozzáférhetővé teszi az anyagot.

Ezen a nyomon továbbhaladva, egy még tágabb perspektívába is belekapcsolódik kérdésünk. A bibliográfia végeredményében nemzetünk szellemi vagyonának leltára, itt vannak lajstromba szedve a magyar tudomány eredményei. Ebből tudhatjuk meg, mely kérdések foglalkoztatták és foglalkoztatják, ennek alapján ítélni tudjuk meg, mikor milyen lendület hajtotta, hogyan kapcsolódott be az európai fejlődésbe és így tovább. Nemcsak bibliográfusok tartják azt, hogy egy könyvészeti munkánál nincs érdekesebb olvasmány. Mindenesetre nagy meglepetéseket tartogatnak tudományunk múltjának elkészítendő kalauzai. Végre egyszer a magyar tudomány történelmét is meg kell majd írni, — amihez jóformán előkészületek is alig történtek, — se feladat teljesítésének első, nélkülözhetetlen lépése a bibliográfiai gyűjtés komoly megindítása.

Ha ilyen előkészületeként tekintjük a könyvészetet, akkor ismételnünk kell, hogy nem általános, hanem szakbibliográfiákra van szükség. Mert nemcsak a szaktudós kutatómunkája gyakorlati-technikai szempontjainak egyedül megfelelő ez a rendszer, hanem a tudománytörténész érdekeinek is, *⁴ mert így egyrészt áttekinthetőbb az anyag, másrészt meg önként értődik, hogy az egyes tudományok történelme külön-külön készül. Csakis monográfiák alapján születhetik meg majdan a szintézis.

Tudnunk kell, hogy rendkívül nagy feladat előtt állunk, mely csak kiterjedt közös munkával és rendszerességgel oldható meg,

A szakbibliográfiák összeállítását és kiadását rendszeres formában megkezdte az Országos Könyvforgalmi és Bibliográfiai Központ, a pedagógiai irodalom feldolgozása körűl is történtek kezdemények. Ám még roppant területek vannak, melyekhez hozzá sem nyúlt senki. Úgy véljük, nagyon megkönnyíti az előbhadást, ha mennél számosabban vállalkozunk bármily kis részletmunka elvégzésére, egy-egy kis terület felkutatására. Ennek vállalását senki sem restelheti. Minthogy az anyag tekintélyes része folyóiratokban van szétszórva, első feladatnak gondoljak folyóirataink“ szakrepertóriumának az elkészítését.

Mi itt a Budapesti Szemle nevelésügyi közleményeinek jegyzékét adjuk, hozzátartozva a Széchenyi Istvánra vonatkozó irodalmat, miután a szemináriumban, hol e repertórium készítése megindult és nagy részben folyj, Széchenyi eleven szelleme élt, géniuszát naponta idéztük s nemzetünk és a magunk nagy nevelőjét tiszteltük benne. E repertórium készítése közben, amint a Szemle köteteit lapoztuk, megtanultuk, hogy milyen nevezetes szerepet töltött be ez a folyóirat a magyar szellemi fejlődésben s hogy milyen mélyen magyar, mélyen európai és mélyen tudományos szellem töltötte el munkatársait. Alig ismerünk ösztönzőbb élményt fiatal ember számára, mint egy ilyen találkozást multunkkal.

Az anyagot két főcsoportban — nevelésügyi és Széchenyi-irodalom — s ezeken belül külön a cikkeket és külön a könyvismertetésekét a szerzők betűrendjében rendeztük. Több szerző esetén mindenik neve alatt felvettük a közleményt. A könyvismertetéseknel a mű szerzője a vezérszó, az ismertető neve az ismertett mű után áll: ism. X. Y. Gyakorlati megfontolásból jártunk el így. Akár a részletesebb szakrendszer, akár az évek szerinti sorrend túlságosan szétagolta volna az aránylag kis anyagot. Az egyes tételek végén álló három szám közül az első a kötetet, a zárójelbe *tett* az évet, a harmadik a lapszámot jelzi.

I. NEVELÉSÜGY.

a) Tanulmányok, cikkek.

- Alexander Bernát: Az iskola belső élete. — 89 (1897) 177.
- Műveltségünk egy elhanyagolt forrása. — 111 (1902) 419.
- A modern iskola. — 143 (1910) 172.
- A tanár munkája. — 145 (1911) 278.
- Kármán Mór. — 157 (1914) 32.
- Medveczky Frigyes. — 160 (1914) 144.
- A háború mint nemzetnevelő. — 161 (1915) 84.
- Apáthy István: A tanulmányi alap. — 56 (1888) 296.

— Néhány szó a tanulmányi alapról írt cikket apostropháló szerkesztői megjegyzésekre. — 56 (1888) 479.

— A jog és államtudományi kar tanítási és tanulási rendszere. — 57 (1889) 202.

Appony? Albert: Szent Isván király intelmei Szent Imre herceghez. — 218 (1930) 13.

Balogh Jenő: A jogtörténet tanítása hazánkban. — 121 (1905) 161.

— A jogtörténet tanításának kérdéséhez. — 122 (1905) 122.

— A magyar tudományos akadémia megalapítása. — 201 (1925) 161.

-A Balogh József: Ciassikus műveltségünk és a keresztény latinság. — 201' (1926) 95.

Balogh Kálmán: Az egyetemi tanításról és az egyetemi tandíj-rendszerről. - 50 (1887) 447.

Barabási Kun József: Ünnepi beszéd a Tisza István-egyetem föl-
avatásán. — 187 (1921) 136.

Barsi, Laveley után: A népiskola a XIX. században. — 4 (1866) 74,
254; 5 (1866) 314; 6 (1866) 184.

Barsi József Laveley után: Az általános tankötelezettség törvényhozási
szempontból. — 7 (1867) 338.

Barsi József, hivatalos adatok és Reyniensi nyomán: A népoktatás
Angliában. — 9 (1867) 158.

Beké Manó: Egyetemi parainesis. — 148 (1911) 194.

Beöthy Zsolt: A budapesti egyetem rouit évéről. — 168 (1916) 296.

— A cultura politikája. — 185 (1921) 97.

Berzeczky Albert: Az ismeretierjesztés eszközei az iskolán kívül. —
90 (1897) 33i.

— A harmadik egyetem kérdéséről. — 147 (1911) 132.

— A szabadoktatás Magyarországon. — 150 (1912) 138.

•- Báró Eötvös József mint kulturpolitikus. — 154 (1913) 161.

— A magyar testnevelés reformja. — 156 (1913) 135.

— Humanismus és világháború. — 163 (1915) 321.

— Trefort Ágoston emlékezete. — 170 (1917) 1.

— Küzdelem culiuránk hanyatlása ellen. — 186 (1921) 118.

Bézdek József: A növénytan anyaga és feldolgozása. — 158 (1914) 136.

B. K. Renan után: A felsőbb oktatás Franciaországban. — 12(1868)82.

Bocskay Otió: Az embertan és egészségtan tanítása a középiskolában.
— 158 (1914) 128.

Bognár Cecil: Gyermekpszichológia és pedagógia. -- 219 (1930) 29.

Boissier után: a középoktatás ügye Franciaországban. — 14 (1869) 255.

Brassai Sámuel: Középiskolánk ügye. — 5 (1874) 362.

— Még egyszer a középiskola ügye. — 8 (1875) 332.

— A classicus nyelvek tanításáról. — 11 (1876) 300.

Concha Győző: A 90-es évek reformeszméi és előzményeik. — 29
(1882) 1, 208; 367; 30 (1882) 32, 266, 369.

Császár Elemér: Báró Eötvös József. — 156 (1913) 52.

- Csengery Antal: Néhány szó a szakoktatásról. — 22 (1880) 225.
 Csengeri János: Tanáraink görög földön. — 74 (1893) 459.
 — Kármán Mór paedagogiai dolgozatai rendszeres összeállításban. — 141 (1910) 298.
 Csorba Ferencz: A tanulmányi és egyetemi alapok kérdése. — 56 (1888) 458.
 — A londoni egyetem reformjáról. — 84 (1895) 487.
 — Jogi oktatásunk javításáról. — 85 (1896) 249.
 — Középkutatásunk gyökeres javításáról. — 89 (1897) 46.
 Dezső Lajos: Comenius A. János. — 70 (1892)-4.
 Eötvös Loránd br.: Néhány szó az egyetemi tanítás kérdéséhez. — 50 (1887) 307.
 Fellner Frigyes: Nemzeti szellem — nemzeti kultúra. — 209(1928) 131.
 Felméri Lajos: Oxford és Cambridge. — 26 (1881) 388; 27 (1881) 49.
 — Válasz „Felméri és az új Magyarország“ című cikkekre. — 67(1891) 143.
 F. Gy.: Az egyetemi oktatás kérdéséhez, — 51 (1887) 284.
 Fináczy Ernő: A berlini iskolai conferentia. — 68 (1891) 394.
 Földes Béla: Némely adat kulturális tényezőink mérlegéhez. — 38 (1884) 398.
 — Az angol egyetemek és a munkásügy. — 68 (1891) 231.
 Fraknoi Vilmos: A középtanodai törvényjavaslat. — 30 (1882) 295, 391; 31 (1882) 94.
 Garády: A hazai és a külföldi iskolázás a XVI. században, — 6 (1874) 414.
 Gaal Jenő: „University extention“ hazánkban. — 88 (1896) 321.
 — Egy elfelejtett nagy emberünk^ Thessedik Sámuel emlékezete. — 174 (1918) 17.
 Gál Kelemen: Erdély magyar közoktatásügye. — 204 (1926) 85.
 G. E.: A kolozsvári egyetemről. — 181 (1920) 207.
 Geréb József: A latin nyelvi tanítás reformja. — 159 (1914) 299.
 Gesztelyi Nagy László: A mezőgazdasági oktatás reformja. — 229 (1933) 308; 230 (1933) 90, 189, 322.
 Goldziher Ignác: Muhammedán főiskolai élet. — 20 (1879) 303.
 Gopcsa László: Eötvös Loránd mint közoktatásügyi miniszter. — 178 (1919) 137.
 — Gárdonyi Géza tanítói cikkeiről. — 196 (1924) 26.
 Öönczy Pál: A népiskola a XIX. században. — 7 (1867) 184.
 — Vázlatok a schweizi közoktatás köréből. — 11 (1868) 49.
 Görög Imre: A középiskola reformjához. A történettanítás. — 159 (1914) 142.
 Gragger Róbert: A Berlini Magyar Tudományos Intézet. — 175(1918)452.
 Grósz Emil: Az orvosi fakultás reformja. — 60 (1889) 451.
 — Francia, angol és amerikai egyetemek. — 64 (1890) 295.
 — A középiskolai reform Franciaországban. — 69 (1892) 449.
 — A harmadik egyetem. — 82 (1895) 135.
 — Külföldi egyetemek. - 86 (1896) 368; 87 (1896) 39.

- A budapesti egyetem orvosi karának múltja és jelene. — 90 (1897) 128.
- Az orvosok képzése. — 95 (1898) 246.
- A magyar egyetemek fejlődése a kiegyezés óta. — 101 (1900) 298.
- University Extension. — 105 (1901) 281.
- Az orvosképzésről. — 125 (1906) 86.
- Egyetemalapítás. — 143 (1910) 348.
- Az egyetemi törvényjavaslat. — 150 (1912) 454.
- Az új egyetemek szervezése. — 157 (1914) 297.
- Az orvosképzésről. — 179 (1919) 188.
- A debreczeni magyar királyi gróf Tisza István tudományegyetem. — 187 (1921) 133.
- Grósz Emil és Magyary Géza: A magyar tudományos munkásság megmentése. — 191 (1922) 1.
- Az egyetemek múltja és jövője. — 205 (1927) 1.
- Az egyetemi tanszékek betöltésének módja. — 212 (1929) 356.
- Az egyetemi életről Amerikában, Franciaországban és Magyarországon. — 229 (1933) 29.
- Pótlék Grósz Emilnek az egyetemi életről szóló tanulmányához (nyílt levél a szerkesztőhöz a Gróf Klebelsberg Kunó Magyar Történetkutató Intézet igazgatóságától). — 229 (1933) 255.
- Gyulai Pál: Veres Pálné emlékezete. — 86 (1896) 454.
- Heinrich Gusztáv: Apáczai mint paedagogus. — 73 (1893) 294.
- Hóman Bálint: A magyar tudományosság jövője. — 181 (1920) 127.
- Imre József: Az ifjúság testi nevelése az iskolában.—68(1891)161,369,
- Imre Sándor: Nemzetiség és nevelés. — 9 (1875) 40.
- Az iskolák Angolországban. — 32 (1882) 378.
- Kazinczy Ferencz iskolai inspektorsága. — 83 (1895) 161, 364.
- Imre Sándor (ifj.): Két beszéd az egyetem bajairól. — 103(1900)488.
- A közoktatásügy és gróf Széchenyi István. — 115 (1903) I.
- A háború és a paedagogia. — 1G4 (1915) 135.
- Egyetemi nevelés. — 217 (1930) 363; 218 (1930) 94.
- Jekelfalussy József: Magyarország műveltségi állapotai az 1880-ki népszámlálás szerint. — 32 (1882) 366.
- J. K.: Játékelméletek. — 134 (1908) 464.
- Jólesz Béla: A chemia anyaga és feldolgozása. — 158 (1914) 125.
- Kármán Mór: Az angol egyetem és a nemzeti közművelődés. — 82 (1895) 161.
- A felekezeti oktatás és az állam részvéte a népiskola szervezésében. — 119 (1904) 161, 338; 120 (1904) 70.
- Az ember tragédiája. — 124 (1905) 57.
- Népoktatásunk szervezése és az újabb törvényhozás. — 127 (1906) 333; 128 (1906)47, 238, 379.
- A magyar egyetemek kérdése. — 131 (1907) 161.
- Közművelődésünk fejlődése a szatmári békéig. — 145 (1911) 28.

- Közoktatásunk országos szervezésének nehézségei a XVIII. században. — 145 (1911) 218, 394.
- Nyílt levél a szerkesztőhöz. — 146 (1911) 160.
- A nemzeti nevelés eszméjének kialakulása 1-848-ig. — 147 (1911) 48, 209, 363.
- Károly Rezső: A gazdasági szakoktatás Magyarországon és a külföldön. — 137 (1909) 213, 400; 138 (1909) 81.
- Klebelsberg Kunó gróf: A népművelés Budapesten. — 174 (1918) 161.
- Magyar culturpolitika a háború után. — 201 (1926) 1.
- Szervezeti problémák a magasabb kultúra *tevé*n. — 217 (1930) 161.
- A magyar művelődés fejlődése és északi kapcsolatai. — 218(1930) 161.
- A gyűjtemény-egyetemek. — 221 (1931) 321.
- Koch Nándor: A földtan tanítása a középiskolában. — 158(1914)138.
- Kornemann Ernő: A német egyetemek szerepe a nemzet életében. — 215 (1929) 347.
- Kornis Gyula: A magyar kultúrpolitika száz évvel ezelőtt. — 203 (1926) 66.
- A régi magyar nőmozgalom és a leánynevelés. 205 (1927) 57.
- Az államcélok elmélete és a kultúrpolitika. — 221 (1931) 173.
- Neveléstörténet és szellemtörténet. — 225 (1932) 22.
- Kovács János: A polgári iskola kérdése. — 95 (1898) 443.
- König Gyula: Az egyetemi kérdések Magyarországon. — 60 (1889) 290
- Kvacsala János: Comenius és a Rákóczyak. — 60 (1889) 113.
- Lánczy Gyula: A harmadik egyetem kérdése és feiső oktatásunk reformja. — 36 (1883) 82.
- Lenhossék Mihály: A háború és az egyetem. — 161 (1914) 62.
- Lengyel Béla: Az egyetemi tanítás kérdéséhez. — 56 (1888) 161.
- m —: Haynald érsek memoranduma és a katolikus álláspont. — 30 (1882) 141.
- m —: Fraknoi és a középiskolai törvényjavaslat. — 31 (1882) 267, 422.
- Magyary Géza és Grósz Emil: A magyar tudományos munkásság megmentése. — 191 (1922) 1.
- Magyary Géza: Gróf Klebelsberg miniszter törvényjavaslatai a tudományos kutatás és a magas műveltség intézményeiről. — 205 (1927) 161.
- Magyary Zoltán: A közigazgatási reform és államtudományi oktatásunk mai állapota. — 191 (1922) 15.
- A felső-oktatás és tudományos élet a háború után Németországban és Ausztriában. — 197 (1924) 189.
- MarczaJi Henrik: Mária Terézia tanügyi reformja. — 31 (1882) 229,
- Cultur-politikánkhoz. (A világháború hatása a földrajz és történet oktatására.) - 166 (1916) 229.
- Medveczky Frigyes: Közoktatási kongresszus Parisban. — 61 (1890) 122.
- Az egységes középiskoláról. — 70 (1892) 325.
- Az új egyetemek függőkérdesei. — 151 (1912) 128.

- Méhely Lajos: Miként reformáljuk zoológiai oktatásunkat? — 157 (1914) 363.
- Mikó Sándor gróf: Irányszermék. — 9 (1860) 3, 257.
- Mitrovics Gyula: A környezet nevelő hatása. — 223 (1931) 26.
- Molnár Viktor: Az orvosi tudományok tanítása és tanulása. — 50 (1887) 147.
- Móricz Károly: A jogi szakoktatás és a vizsgálati rend reformja. — 116 (1903) 211, 361.
- íVSudrony Pál: A gazdasági szakoktatás reformja Angliában. — 54 (1880) 122.
- Iparegyetem Amerikában. — 57 (1889) 298.
- Nagyiványi Fekete Gyula: A csavargó és koldus gyermekek neveléséről. — 87 (1896) 215.
- A gyermekügy. — 92 (1897) 383.
- Návay Lajos: Apponyi törvényei. — 137 (1909) 1.
- Négyessy László: Közoktatásunk feladatai. — 211 (1928) 1.
- Neraényi Imre: Nemzeti kulturánk jövő útjai. — 180 (1919) 67.
- Névtelen: A középosztály oktatása Angliában. — 8 (1867) 269.
- A középoktatás Európában. — 13 (1869) 97.
- Olay Ferenc: Kulturális alapítványaink és Trianon. — 206 (1927) 373.
- Pauler Ákos: Classikus tanulmány és philosophiai műveltség. — 182 (1920) 154.
- Pauler Gyula: Nyílt levél a szerkesztőhöz. — 86 (1895) 153.
- Nyílt ievél a szerkesztőhöz. — 86 (1896) 473.
- Pauler Tivadar: A budapesti M. kir. Tudományegyetem történetéből. 40 (1884) 177.
- Pauer Imre: Felméri és az új Magyarország. — 66 (1891) 458.
- Válasz a „Válasz“-ra. — 67 (1891) 149.
- .Pékár Gyula: A latin nyelv és az európai műveltség. — 182 (1920) 106.
- Petri Mór: A világháború tanulságai a népnevelés és népoktatás terén. 166 (1916) 91.
- Petz Gedeon: Az egyetemi év kezdetén. — 164 (1915) 229.
- Ph... p[hj.]: A közoktatás Magyarországon. — 10(1867)238.
- Réthy Pál: Komenius Ámos János és a tanügyi realizmus. — 15 (1896) 67.
- Richter Aladár: Természettudományi élet a nyugateurópai főiskolákon. — 87 (1896) 360.
- Riedl Frigyes: Az egységes középiskola. — 73 (1893) 361.
- Az egyetem reformjához. — 144 (1910) 21.
- Salamon Ferenc: Mátyás király egyeteme. — 43 (1885) 321.
- Schächter Miksa: Egyetemeink és az autonómia. Válasz a B. Sz. 1898 decemberi füzetében megjelent ismertetésre. — 97 (1898) 491.
- Schneller István: A társadalmi nevelés. — 152 (1912) 179, 370.
- Sebestyén Károly: A színészképzés Amerikában. — 220 (1931) 249.

* A tartalommutatóban „ph“, a cikk alatt „p“.

- Sebesztha Károly: A nőnevelésről. — 72 (1892) 243, 384.
 S. J.: Culturális elmaradottságunkról. — 124 (1905) 317.
 Somló Sándor: A magyar színészoktatás múltjából. — 161 (1915) 297.
 Sz. A.: Egyetemi tanítás. — 51 (1887) 117.
 Szabó József: Mozgalmak az egyetemi rendszer ügyében. — 39 (1884) 388; 40 (1884) 69.
 Szalay Imre: Visszaemlékezés Trefort Ágostonra. — 138 (1909) 26, 182.
 Szaniszló Albert: Gazdasági tankönyvirodalmunk. — 95 (1898) 394.
 Szász Károly: A középiskola némely vitás kérdéseiről. — 31 (1882) 16.
 Szeberényi Lajos: A skandináv népiskola. — 125 (1906) 189.
 Széchy Károly: A nők középiskolai oktatása Franciaországban. — 46 (1886) 55.
 Szegedy-Maszák Hugó: Fordulat a rajzoktatás terén. — 126 (1906) 127.
 Szigetváry Iván: Az első játéktanfolyam hazánkban. — 78 (1894) 127.
 Szilágyi Sándor: Erdély irodalomtörténete. — 6 (1859) 3.
 Szilassy Béla: Kereskedelmi szakoktatás Angliában. — 116 (1903) 48»
 — í.: Mezőgazdasági szakoktatásunk. — 93 (1898) 286.
 — t.: Viszonzás. — 97 (1898) 494.
 Takáts Sándor: A budai basák magyar íródeákjai. — 149 (1912) 60-
 — Zrínyi Kata. — 155 (1913) 335.
 Tauffer Vilmos: A tehetségvizsgálat és pályaválasztási tanácsadás. — 198 (1925) 178.
 Teleki Pál gr.: A földrajz az életben és *z iskolában. — 158 (1914) 373.
 — Nemzeti szellem — nemzeti kultúra. — 209 (1928) 118.
 Than Károly: A chemia gyakorlati tanításának módjáról. — 66 (1891) 44.
 Többen: Nemzeti szellem, nemzeti kultúra. — 208 (1928) 427.
 Trefort Ágoston: Néhány szó a középiskolákról. — 47 (1886) 131.
 V.: A latin nyelv kérdése. — 46 (1885) 427.
 — A műegyetemi otthonról. — 148 (1911) 292.
 Vadász Elemér: A német földtani oktatás tanulságai a magyar egyetemek szempontjából. — 152 (1912) 206.
 V. — K., —: A tanulmányi és az egyetemi alapok kérdése. — 56 (1888) 451.
 Vízkeper A.: Felelet dr. Apáthy I. úrnak a jogi vizsgálatok tárgyában. — 58 (1889) 319.
 Voinovich Géza: Nemzeti szellem — nemzeti kultúra. — 209 (1928) 135.
 Volf György: Első keresztény térítőink. — 85 (1896) 177, 363; 86 (1896) 50.
 — Antapodosis. Egy másik nyílt levél a szerkesztőhöz. — 86 (1896) 309.
 — Nyílt levél a szerkesztőhöz. — 86 (1896) 478.
 Waldapfel János: A nemzeti elem gymnasiumainak tantervében és utasításaiban. — 83 (1895) 393. — 84 (1895) 69.
 — Közoktatásunk szervezetének reformja. — 89 (1897) 235, 388.
 — A budapesti tudományegyetem története 1896—1897-ben. — 92 (1897) 536.
 — A magyarországi közoktatás története 1740-1773. — 103 (1900) 1, 239-

- Egyetemeink szaporítása. — 112 1902 278.
 Wlassics Gyula: Culturpolitikai kérdések. — 121 1905 133.
 — Fiatalokorúak és büntetőjog. — 140 1909 355.
 Wlassics Gyula ifj., báró: A hatósági művészetápolás feladatairól. —
 170 1917 230.
 Zeiovich Kornél: Az Institutum Geometrikum és a technikai felső ok-
 tatás. — 227 1932 159, 267.
 Zichy Antal: Néhány szó a nőnevelésről. — 54 1888 338.

b) Könyvismertetések.

- Bain: Erziehung als Wissenschaft. Ism. M. — 25 (1881) 306.
 Békéfi Rémig: A bolognai jogi egyetem XIV. és XV. századi statútu-
 mai. Ism. I. — 110 (1902) 313.
 — A káptalani iskolák története Magyarországon 1540-ig. Ism. Tégl-
 lás Gábor. — 147 (1911) 294.
 Benedek Elek: Magyar Mese- és Mondavilág. Ism. r. — 80 (1894) 473.
 Beöthy Zsolt: Az egyetemi tanárképzés kérdéséhez. Ism. Riedl Fri-
 gyes. — 81 (1895) 316.
 Bezárd J.: De la méthode. Journal d'un professeur dans une classe
 de Premiere. Ism. A. — 151 (1912) 316.
 Binder Jenő: Rombauer Emil 1854-1914. Ism. d. — 159 (1914) 478.
 Blackie Stuart János: Önevelés értelmi, testi és erkölcsi téren. Ford.
 Csiky Lajos. Ism. w. j. — 100 (1899) 442.
 Bosnyák Z. et Edelsheim Gyulai, L.: Le droit de l'enfant abandonné
 eHeil-system hongrois de protection de l'enfance. Ism.: Vámbéry Rusztem.
 - 141 (1910) 470.
 Brix, Th.: Was in dem Lande der Denker und Dichter passiren kann.
 Ein Wortjüber die Schulprügel und ihre Gönner als Beitrag zur Goethefeier.
 Ism. a. — 104 (1900) 467.
 Claparède Ede: Gyermekpszichológia és kísérleti pedagógia. Ford.
 Weszely-Ödön. Ism. Révész Géza. — 166 (1916) 158.
 Cotnenius Ámos János Nagy Oktatástana. Ford. Dezső Lajos. Ism.
 L. — s. — 88 (1896) 476.
 Conrad J.: Das Universitäts-Studium in Deutschland während der
 letzten fünfzig Jahre. Ism. — f. — 38 (1884) 155.
 Csengeri János: Mulatságra üt az óra. Ism. — ij. — 60 (1889) 477.
 Delvolvé Jean: Le congrés international d'éducation morale de La
 Haye 1912. Ism. kf. — 154 (1913) 319.
 Demolins, E.: L'éducation nouvelle. Ism. Pallagi Gyula. — 110
 (1902) 472.
 Doctor Romanus: A mi decatholizált egyetemünk. Ism. Cs. F. — 55
 (1888) 477.
 Dollinger Gyula: Orvosi jelentés az ifjúság nevelésétől. Ism. Imre
 József 65 (1891) 299.

- Fehér I.: A bajor középiskolák. *Ism. rf.* — 54 (1888) 318.
- Fenyvessy F.: A görög nyelv tanításának kérdése Magyarországon. *Ism. g. — j.* — 63 (1890) 142 1.
- Fináczy Ernő: A magyarországi középiskolák múltja és jelene. *Isin. — r.* — 88 (1896) 143.
- A magyarországi közoktatás története Mária Terézia korában. *Ism. Waldapfel János.* — 116 (1903) 142.
- Az ó-kori nevelés története. *Ism. V. D.* — 132 (1907) 326.
- A középkori nevelés története. *Ism. Imre Sándor.* — 159 (1914) 309.
- Az ó-kori nevelés. *Ism. Waldapfel János.* — 193 (923) 159.
- Az újkori nevelés története. *Ism. Szász Károly.* — 209 (1928) 14°.
- Frick, O. u. H. Meier: Sammlung Pädagogischer Abhandlungen. -- Kármán, Mór: Beispiel eines rationellen Lehrplans für Gymnasien. *Ism. 1.* — 60 (1889) 473.
- Frish, Henry: Earl of Shaftesbury. *Ism. T. N.* — 75 (1893) 307.
- Geschichte der Wiener Universität von 1848 bis 1898. *Ism. Grósz Emil.* — 101 (1900) 470.
- Gesztesi-Balogh Gábor: Katakizma. A húszévesek háborús regénye. *Ism. — ky — s.* — 223 (1931) 154.
- Griesebach, H.: Hygienische Schulreform. *Ism. Imre Lajos.* — 100 (1899) 444.
- Gyertyánffy István: A budapesti állami elemi és polgári iskolai tanárképezde múltja és jelene. *Ism. K. P.* — 32 (1882) 308.
- György Aladár: Az egyetemes művelődéstörténelem kézikönyve. *Ism. p. t.* — 9 (1875) 434.
- Harasztiné ford.: Tündérmesék. *Ism. r.* — 73 (1893) 154.
- Högyes Endre: Hazai orvosi oktatásügyünk és a budapesti egyetem orvosi kara. *Isin. G. E.* — 87 (1896) 314.
- Ida néni: Gyermekmesék. *Ism. Cs. J.* — 57 (1889) 168.
- Jancsó Benedek: Középiskoláink reformja. *Ism. — sz.* — 70 (1892) 166.
- Kármán Mór szerk.: Jeles írók iskolai tára. *Ism. — f —.* — 16 (1878) 412.
- Kemény Xavér Ferencz: Az egységes középiskola és nemzeti kultúránk. *Ism. — s.* — 73 (1893) 314.
- Képes ABC. *Ism. — ij.* — 60 (1889) 477.
- Kérésy Zoltán: Az egyházi jog új tankönyve. *Ism. Domány Gyula.* — 209 (1928) 479.
- Kerschensteiner, Georg: Grundfragen der Schulorganisation. *Ism. Gyulai Aladár.* — 157 (1914) 157.
- Kicsi babák piczi képes verses könyve. *Ism. — ij.* — 60 (1889) 477.
- Kiss Áron: A magyar népiskolai tanítás története. *Ism. — ly.* — 27 (1881) 145.
- Kiamarik János: A magyarországi középiskolák újabb szervezete. *Ism. — sz. — ly.* — 74 (1893) 137.
- Klebsberg Kunó gróf beszédei, cikkei és törvényjavaslatai 1916 — 1926. *Ism. Grósz Emil.* — 207 (1927) 461.

- Jöjjetek harmincas évek. Ism. Grósz Emil. — 216 (1930) 147.
 — Világvalóságban. Ism. Grósz Emil. — 221 (1931) 151.
 — Utolsó akkordok. Ism. Grósz Emil. — 228 (1933) 359.
 Kornis Gyula: A magyar művelődés eszményei 1777—1848. Ism. Friml Aladár. — 207 (1927) 466.
 — Kultúra és politika. Ism. Galamb Sándor. — 209 (1928) 307.
 — Körösi Henrik és Szabó László: Az elemi népoktatás encyklopaediája. Ism. — n — y. — 163 (1915) 159.
 Körösi Sándor olasz-magyar grammatikája. Ism. p. — i. — 73 (1893) 309.
 Laurie S. S.: John Arnos Comenius.-Ism. K. J. — 63 (1890) 470.
 Lazarus, M.: Paedagogische Briefe. Isin. Waldapfel János. — í 18 (1904) 456.
 Lehmann Rudolf: Erziehung und Erzieher. Ism. Bleyer Jakab. — 112 (1902) 150.
 Locke: Gondolatok a nevelésről. Ford. Mutschenbacher Gyula. Ism. Nagy József. — 162 (1915) 319.
 Magyary Zoltán szerk.: A magyar tudománypolitika alapvetése. Ism. Grósz Emil. — 208 (1928) 140.
 Malcomes Gyula báró: Állampolgári nevelés. Ism. Bernát István. — 228 (1933) 378.
 Mitrovics Gyula: A neveléstudomány alapvonalai. Ism. Bernát István. — 231 (1933) 247.
 Molnár Aladár: A nőképzés hazánkban és a budapesti felsőbb leányiskola. Ism. t. r. — 13 (1877) 194.
 — A közoktatás története Magyarországon a XVIII. században. Ism. M-i H. - 27 (1881) 313.
 Montaigne paedagogiai tanulmányai. Ford. Birkás Géza. Ism. Nagy József. — 157 (1914) 155.
 Morley Dr. W. B.: Struggle for national education. Ism. Felméri Lajos. — 8 (1875) 227.
 Nádai Pál: Könyv a gyerekekről. Munka, játék, művészet. Ism. Papp Ferenc. — 148 (1911) 143.
 Panka Károly szerk., Komáromi János közreműködésével: A pataki diákvilág anekdotakincse. Ism. N. M. — 206 (1927) 312.
 Panyák Ede: A magyar középiskolákban 1850-től 1885-ig megjelent összes program-értekezéseknek repertórium. Ism. vd. — 56 (1833) 478,
 Payot, Jules: L'Éducation de la Volonte. Ism. G. S. — 100(1899)307.
 Péter Károly: A sárházi csaia. Egv új diákregény. Ism. — i. — 228 (1933) 250.
 Radó Vilmos: Gróf Benyovszky Móricz. Tsm. Cs. J. — 57 (1889) 168
 — Eredeti magyar gyermek- és népmesék. Ism. — i — s. — 73 (1893) í 56
 — Az 1777-i Ratio Educationis. Ford. Friml Aladár. Ism. Vizsota Gyula. — 159 (1914) 316.“
 Reicke, E.: Der Gelehrte in der deutschen Vergangenheit. Ism. Sz. M. - 136 (1908) 152.

- Ruschek Antal: A katolikus legényegylet magyar földön. Isin. —
 — n. — 61 (1890) 173.
 Schanz, v. M.: Die neue Universität und die neue Mittelschule. Ism.
 1. — 113 (1903) 153.
 Schächter Miksa: Egyetemeink és az autonómia. Ism. t — 96
 (1898) 464.
 Schrauf Károly: Magyarországi tanulók külföldön. Ism. td. — 74
 (1893) 154.
 — A bécsi egyetem magyar nemzetének anyakönyve. Ism. td. — 114
 (1903) 477.
 Emlékkönyv. Dr. Schuschny Henrik iskolaorvosi és egészségtanári
 működésének huszonötödik évfordulója megünneplésére írták barátai. Ism.
 Waldapfel János. — 153 (1913) 491.
 Suppan Vilmos: Paedagogiai jelentés az ifjúság testi neveléséről. Ism.
 Imre József. 67 (1891) 138.
 Székely Tibor: Örök szövetség. A huszonnégyévesek regénye. Ism.
 r. r. — 231 (1933) 118.
 Szelényi Ödön: A magyar ev. nevelés a reformatiotól, különös tekin-
 tettel a középiskolákra. Ism. Waldapfel János. — 176 (1918) 306.
 Vajthó László: Magyar Irodalmi Ritkaságok. Ism. Hegedűs Zoltán.
 — 223 (1931) 157.
 Veress, Andreas: Fontes rerum Hungaricarum. I. Ism. Gálos Rezső.
 — 175 (1918) 478.
 Volkelt, Johannes: Kunst und Volkserziehung. Ism. Várdai Béla. —
 150 (1912) 156.
 Weszely Ödön: Eszmék a javítónevelés továbbfejlesztéséhez. Ism.
 Bittenbinder Miklós. — 194 (1923) 79.
 -- A modern paedagogia útjain. Ism. Dénes Lajos. — 144 (1910) 312.
 Wettstein, Richard v.: Der Krieg und unsere Schulen. Ism. K. F. —
 164 (1915) 312.
 Willmann r A műveltség, művelődés és oktatás elmélete. Ford. Schütz
 József. Ism. Dékány István. — 174 (1918) 314.

II. SZÉCHENYIRE VONATKOZÓ KÖZLEMÉNYEK.

a) Tanulmányok, cikkek.

- Angyal Dávid: Gróf Széchenyi István naplói. — 46 (1886) 337.
 — Gróf Széchenyi István történeti eszméi. — 130 (1907) 161, 347; 131
 (1907) 56.
 — Gróf Széchenyi István emlékezete. — 142 (1910) 200,
 — Széchenyi döblingi irodalmi hagyatéka. — 190 (1922) 1.
 — Lord Loftus és Széchenyi. — 206 (1927) 179.
 Balogh Jenő: Gróf Széchenyi István összes munkái. 201 (1926) 130.

- Gróf Széchenyi István regénye és éjszakája. — 228 (1933) 324.
 Bartók György: Széchenyi és Fichte. — 203 (1926) 244.
 Berzeviczy Albert: Megemlékezés gróf Széchenyi Istvánról. — 142
 (1910) 161.
 — Széchenyi és a közművelődés. — 173 (1918) 161,
 — A Hítel megjelenésének százéves fordulóján. — 217 (1930) 138.
 — Széchenyi Stádiuma megjelenésének százados fordulója. — 231
 (1933) 1.
 — bg. —: Gr. Széchenyi István munkáinak új kiadása. — 130 (1907) 308.
 Bleyer Jakab: Gróf Széchenyi Ferencz és Schlegei Frigyes. — 150
 (1912) 424.
 b. m.: Gróf Széchenyi István levelei. — 67 (1891) 309.
 Beöthy Zsolt: Széchenyi magyarsága. — 149 (1912) 1.
 Darkó Jenő: Gróf Széchenyi István görög tanulmányai. ~ 211 (1928) 349
 Fáy András: Gróf Széchenyi István pestrnegyei működése. — 15
 (1862) 88.
 Ferdinandy Gejza: Gróf Széchenyi István mint közjogász. — 180
 (1919) 119.
 Gaál Jenő: Gróf Széchenyi István nemzetgazdasági alapszmei. — 173
 (1918) 321.
 — Széchenyi eszmevilága. — 201 (1925) 189.
 — A Hítel korszakos jelentősége. — 217 (1930) 179.
 Grünwald Béla: Nyílt levél a szerkesztőhöz. — 62 (1890) 317.
 György Endre: Széchenyi közlekedési politikája. — 176 (1918) 161.
 — Gróf Széchenyi István közlekedési politikája. — 196 (1924) 1.
 Gy. P.: A Budapesti Hírlap és gróf Széchenyi István. — 73 (1893) 317.
 Gyulai Pál: Gróf Széchenyi István utolsó évei. — 4 (1866) 108.
 Heller Farkas: Az Akadémia hatása a közgazdasági tudományok hazai
 fejlődésére. — 216 (1930) 161.
 Herczeg Ferenc: Gróf Széchenyi István és a „Világ”. — 221 (1931) 354.
 Hlatky Endre: Széchenyi sajtópolitikai eszméi a „Hítel“-ben. — 212
 (1929) 44.
 — Széchenyi sajtópolitikai eszméi a „Világ“-ban. — 214 (1929) 321.
 — Széchenyi sajtópolitikai eszméi a „Stádium“-ban. — 224 (1932) 367.
 Horváth Jenő: Széchenyi első angol útja. — 203 (1926) 125.
 Imre Sándor (if. j.): A közoktatásügy és gróf Széchenyi István. — 115.
 (1903) 1.
 Jankovics Béla: Ünnepi beszéd Széchenyiről. — 173 (1918) 445.
 — k. —: Gróf Széchenyi István levelei. — 64 (1890) 153 1.
 Kaán Károly: Gróf Széchenyi István és a nagy magyar Alföld. — 201
 (1925) 347.
 Kautz Gyula: Beöthy Ákos gróf Széchenyi Istvánról. — 118 (1904) 288.
 — Széchenyi és Kossuth. — 124 (1905) 138.
 Kónyi Manó: Gróf Széchenyi István levelei Hollán Ernőhöz, 1859—60.
 — 100 (1899) 161.

- Kropf Lajos: Gróf Széchenyi István angol isineroői. — 115 (1903)336.
 1.: Gr. Széchenyi István hírlapi cikkei. — 80 (1894) 306.
 Lónyai Menyhért: Gróf Széchenyi István és hátrahagyott iratai. — 8
 (1875) 134 1.
 Mailáth József gróf: Gróf Széchenyi István emlékezete. — 69 (1892) 293.
 Marczali Henrik: Gróf Széchenyi István emlékirata a dohányregalékról.
 — 67 (1891) 225.
 — Széchenyi első műve. — 127 (1906) 1.
 — Gróf Széchenyi Ferenc utazása Angliában (1787). — 220 (1931)
 26, 224.
 Oláh Gábor: Széchenyi alkonya. Dráma. — 224 (1932) 237.
 Pap Ferencz: Széchenyi gondolatai a nagy lélekről. — 95 (1898) 298.
 Pulszky Ferencz: Jellemrajzok. I Gróf Széchenyi István. — 4(1874)21.
 Ravasz László: Széchenyi hatásának titka. — 174 (1918) 361.
 Réz Mihály: Gróf Széchenyi István. — 137 (1909) 161.
 Salgó Jakab: Nyílt levél a szerkesztőhöz. — 62 (1890) 319 1.
 Szász Károly: A tiszadobi Széchenyi-emlék. — 217 (1930) 349.
 Széchenyi István (gróf) Garat ez. művének bevezetése. Közli Viszota
 Gyula. — 150“(1912) 1.
 Széchenyi „Garat“ című művéből. Az eredeti kézirat után közli Vi-
 szota Gyula. — 152 (1912) 161.
 Széchenyi Miklós gróf: Gróf Széchenyi István czeni temploma. —
 107 (1901) 143.
 Takács Sándor: Gróf Széchenyi István reünioja és az Akadémia ala-
 pítása. — 217 (1930) 196.
 Tolnai Vilmos: Széchenyi István és a magyar nyelv. — 179 (1919) 147.
 Túri Béla: Széchenyi István Nagy Magyar Szatírja. — 192 (1922)
 29, 110, 194.
 Vértes József: Újabb adatok gróf Széchenyi István első szerepléséről
 - 201 (1926) 138.
 Viszota Gyula: Gróf Széchenyi István és Sopron vármegye. — 112
 (1902) 29.
 — A „Kelet népe“ történetéhez. — 116 (1903) 161.
 — Széchenyi István politikája!842-45-ben. — 120 (1904) 361.
 — A Stadium megjelenésének és eltiltásának tört. — 122 (1905) 1.
 — Széchenyi első műve. — 131 (1907) 223.
 — Széchenyi Hitelének második kiadása. — 137 (1909) 147.
 — Széchenyi, Vörösmarty és az akadémia működésének első éve. —
 138 (1909) 1.
 — Széchenyi, Kossuth és a Gyáralapító Társaság. — 140 (1909) 136.
 — Széchenyi Hitel című művének keletkezése. — 167 (1916) 321.
 — B. Eötvös József levelei Széchenyi közlekedési javaslatáról. — 179
 (1919) 81.
 — Politikai eljárás Széchenyi eilen 1835-ben. — 200 (1925) 250.
 — Széchenyi elmebaja. — 219 (1930) 321.

- Zelovich Kornél: Széchenyi és a magyar közlekedésügy. — 200 (1925) 1, 99.
 - Széchenyi és az ifjúság. — 205 (1929) 225.
 Zichy Antal: Gróf Széchenyi István naplójáról. — 21 (1879) 89.
 — Gróf Széchenyi István és a nők. — 22 (1880) 1.
 — Gróf Széchenyi István mint emberbarát és hazafi. — 23 (1880) 54, 279.
 — Gróf Széchenyi Ferencz atyai inlelmei fiához, Istvánhoz. — 54 (1888) 1.
 — Gróf Széchenyi István utazásairól. — 62 (1890) 321.
 — A gróf Széchenyi Istvánhoz intézett megtisztelő levelekről. — 67 (1891) 1.
 — Gróf Széchenyi Istvánhoz intézett levelekről. — 70 (1892) 383.
 — Gróf Széchenyi István irodalmi munkássága. — 74 (1893) 22, 215.
 — Gróf Széchenyi István ifjúkori levelezése. — 81 (1895) 1.

b) Könyvismertetések.

- Bártfai Szabó László: A sárvár-felsővidéki gróf Széchenyi család története. Isrn. Horváth Jenő. — 206 (1927) 309.
 Gaál Jenő: Gróf Széchenyi István nemzeti politikája. — • Gróf Széchenyi István nemzeti politikája és jövőnk. Ism. B. K. — 115 (1903) 295.
 Grünwald Béla: Az Új Magyarország. Ism. 1. Salgó Jakab. — 62 (1890) 152; 2. X. — 62 (1890) 290.
 Széchenyi István gróf: Önismeret. Ism. A. L. — 9 (1875) 217.
 Széchenyi István gróf külföldi úti rajzai és feljegyzései. Ism. gn. — 66 (1891) 158.
 Széchenyi István gróf munkái. II. Ism. — y. — 125 (1906) 302.
 Széchenyi eszmevilága I. Ism. Vizota Gyula. — 154 (1913) 310.
 Széchenyi István: Hittel, a Taglalat és a hitellel foglalkozó kisebb iratok. Ism. Török Pál. — 224 (1932) 309.
 Vizota Gyula: Gróf Széchenyi István Naplói. II. k. Ism. Dékány István. — 204 (1926) 155.
 Zichy Antal: Gróf Széchenyi István levelei szülőihez. Ism. n. — 85 (1896) 141.

*Arbeiten aus dem Pädagogischen Institut der Universität
in Szeged*

Hgg. von Prof. S. Imre, dem Leiter des Instituts.

Untersuchungen auf dem Gebiete des ungarischen
Erziehungswesens

Kurze Inhaltsangabe

*1. Dr. ph. E. Már er, Erziehungsfragen in den Verhandlungen der
ungarischen Nationalversammlung 1920—22.*

Zusammenfassung jener zum Teil umfassenden Reformbestrebungen und Vorschläge, in denen sich der Wille zum Wiederaufbau des nationalen Lebens in der ersten Nationalversammlung nach dem Zusammenbruch geäußert hatte. Leitmotive der Verhandlungen: auf Grund einer Kritik der Kulturpolitik der Vorkriegszeit wünschen die Abgeordneten ohne Unterschied der Partei eine unmittelbare Anknüpfung an die Bedürfnisse des Lebens, herrschende Stellung des nationalen Gedankens und einheitliche Ordnung des gesamten Erziehungswesens.

2. J. Kis, Umstände der Erziehung in einem Dorfe auf der ungarischen Tiefebene.

Umriss der Soziographie des kleinen ungarischen Dorfes Alattyacán mit besonderer Berücksichtigung der Bildungsverhältnisse. Entstanden aus dem Bedürfnisse des Lehrers in die bestimmenden Umstände seiner bildenden Tätigkeit klaren Einblick zu gewinnen.

3. A. Darvas, Wandlungen im Leben einer Klasse der höheren Schule in 8 Jahren.

Rückblick des Verfassers auf seine Schulzeit (1917—25) in dem humanistischen Gymnasium eines ungarischen Städtchens, das Anfang 1919 unter fremde Herrschaft geraten ist. Folgen des Imperiumwechsels in der Schule. Daten über die Wandlungen in der Schülerzahl; Charakterisierung des inneren Lebens der Klasse; die typischen Gruppen der Schüler.

4. Dr. ph. E. Baranyai, Lesefertigkeit und Intelligenz.

Bericht über Untersuchungen, die Verfasserin an 309 Knaben und Mädchen aus den unteren Klassen der Bürgerschulendfund

der höheren Schulen vorgenommen hatte. Von der Univ.- Augenklinik wurde ein Teil der betreffenden Schüler auch auf die Sehschärfe hin geprüft. Ergebnis: es besteht eine gewisse Korrelation zwischen Lesefertigkeit u. Intelligenz; sie kann aber nicht als alleiniger und ausschlaggebender Faktor betrachtet werden; es ist auch der Zustand der Augen und der Nerven- u. Gemütszustand der Versuchsperson festzustellen und in Erwägung zu ziehen.

5. Dr. ph. B. Tettamanti, Studienerfolg an unseren höheren Schulen auf Grund der Schulprogramme von 1932—33.

Sucht auf grund des bezüglichlichen statistischen Materials (Zensuren der sämtlichen höheren Schulen in Ungarn) Antwort auf die Fragen der Beurteilung der Schulleistungen. Zusammenstellung und Vergleich der bezüglichlichen Daten über die Gesamtleistung der einzelnen Schulen, dann Studienerfolg in den einzelnen Klassen, Zensuren auf der Reifeprüfung und endlich vergleichende Betrachtung der Schul- u. Schülerleistungen in den einzelnen Fächern. Eine eindeutige Korrelation zwischen Schülerleistung (Studienerfolg) und Zensuren konnte nicht festgestellt werden. — Zur sinnvollen Deutung des zahlenmäßigen Materials müssen wir durch eingehende Untersuchungen in alle jene auch ganz persönlichen Faktoren Einblick gewinnen, welche einerseits den Erfolg der Schularbeit bestimmen, anderseits aber bei der Zensurierung der Schüler eine Rolle spielen.

6. E. Simon, Wechsel der Schülerzahl der höheren Schulen zu Szeged von September 1903 bis Juni 1933,

Untersucht die Zahl und die Verteilung nach Zuständigkeit der Schüler (Wohnort der Eltern) der vier höheren Schulen zu Szeged von Jahr zu Jahr. -Drei Dezennien: 1903/4-19 12/13, Friede; 1913/14-1922/23, Krieg u. Umsturz; 1923/24-1932/32, Trianon U.Schulreformen. Gesichtspunkte: 1. Schülerzahl in der I. Klasse; 2. geprüfte Schüler in den Klassen I-VIII; 3. Schülerzahl im Durchschnitt in den unteren (I-IV.) u. obren (V-VI H.) Klassen; 4. Verteilung der Schüler der V.Klasse nach Herkunft (wieviel % aus demselben Institut, wieviel aus anderen I-en.); 5. Prozentsatz der Schüler der I. Klasse, die nach 8 Jahren in derselben Schule die Reifeprüfung abgelegt hatten. — Gruppen nach der Zuständigkeit: 1. Szeged, 2. Umgebung von Szeged, 3. das heutige Rumpfungarn; 4. die abgetrennten Gebiete. Weitere Ergänzung der Untersuchungen in Vorbereitung; Verteilung nach Religion, Muttersprache, Beruf (Beschäftigung) der Eltern, Studienerfolg. Aus den zahlenmäßigen Daten kann dann festgestellt werden, wie höhere Schule und Unterricht in Szeged durch

die Wandlungen im Leben des Staates und der Gesellschaft beeinflusst wurden. Weiteres Ziel: ähnliche Untersuchungen in bezug auf sämtliche Schulgattungen des ganzen Landes.

7. Dr.ph. T.v. Joe, Veröffentlichungen pädagogischen Inhalts und Abhandlungen über Széchenyi in der „Budapesti Szemle“ (Budapester Rundschau) von 1857 bis 1933.

Bemerkungen über die Notwendigkeit einer Bibliographie, besonders der Fachzeitschriften. — Bibliographie. —